



## АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

вул. Митрополита Василя Липківського, 45, м. Київ, 03035, тел. (044) 251-62-62, (044) 251-62-66

E-mail: [sl.dilovod@amcu.gov.ua](mailto:sl.dilovod@amcu.gov.ua), сайт: [amcu.gov.ua](http://amcu.gov.ua), код згідно ЄДРПОУ 00032767

№ \_\_\_\_\_

На № \_\_\_\_\_

від \_\_\_\_\_

Народним депутатам України  
Олексію МОВЧАНУ  
Андрію МОТОВИЛОВЦЮ

Комітет Верховної Ради України  
з питань економічного розвитку

*Щодо розгляду законопроекту  
реєстраційний № 11139 від 01.04.2024*

### Шановні Олексію Васильовичу та Андрію Вікторовичу!

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши лист Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції до Європейського Союзу від 25.05.2024 № 04-20/12-2024/115847 (вх. Комітету № 1-01/197 від 27.05.2024) (додається) про надання експертного висновку щодо законопроекту «Про внесення змін до деяких законів України щодо підвищення ефективності управління державним майном, вдосконалення механізму реалізації арештованого майна та наближення правових стандартів в Україні до європейських стандартів» (реєстраційний № 11139 від 01.04.2024) (далі – Законопроект), повідомляє про таке.

Відповідно до пояснювальної записки, доданої до Законопроекту, його розроблено з метою покращення економічного потенціалу суб'єктів господарювання державного сектору економіки, поступового зняття мораторію на продаж майна господарських товариств, у статутних капіталах яких є частка держави, та удосконалення механізмів реалізації арештованого майна шляхом проведення електронних аукціонів (публічних торгів) у дворівневій електронній торгівій системі із застосуванням найкращих законодавчих практик з урахуванням європейських стандартів відповідно до реалізації Національної стратегії розв'язання проблеми невиконання рішень судів, боржниками за якими є державний орган або державне підприємство, установа, організація, на період до 2025 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 1218-р.

Законопроектом, зокрема, передбачається встановлення дії мораторію на застосування примусової реалізації майна державних підприємств та господарських товариств, у статутних капіталах яких частка держави становить 50 і більше відсотків, який діятиме протягом 3 років із дня набрання чинності таким Законом.



ДОКУМЕНТ СЕД АСКОД

Сертифікат:  
3FAA9288358EC003040000002B6B3700FAAFC100  
Підписувач: Кириленко Павло Олександрович  
Дійсний з: 13.09.2023 0:00:00 по 12.09.2025 23:59:59

Антимонопольний комітет України



№ 500-06/01-5731є від 06.06.2024

Закон України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) встановлює правові засади проведення моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання, здійснення контролю за допустимістю такої допомоги для конкуренції, спрямований на забезпечення захисту та розвитку конкуренції, підвищення прозорості функціонування системи державної допомоги та дотримання міжнародних зобов'язань України у сфері державної допомоги.

Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.

Отже, підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:

підтримка надається суб'єкту господарювання;

підтримка здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;

підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;

підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

Відповідно до статті 4 Закону державна допомога полягає у передачі ресурсів держави чи місцевих ресурсів окремим суб'єктам господарювання, а також у втратах доходів відповідних бюджетів. У зазначеній статті міститься невичерпний перелік форм, у яких може реалізовуватися державна допомога.

Згідно зі статтею 264 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію), Сторони домовились, що вони застосовуватимуть статті 262, 263 (3) або 264 (4) цієї Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Союзу.

Відповідно до пункту 49 Повідомлення Європейської комісії щодо поняття державної допомоги, згідно зі статтею 107 (1) Договору про функціонування Європейського Союзу (2016/C 262/01), ресурси державних підприємств також є державними ресурсами у значенні статті 107(1) цього Договору, оскільки держава здатна керувати використанням цих ресурсів.

Отже, встановлення суб'єктам господарювання преференційних (пільгових) умов здійснення ними господарської діяльності може містити ознаки державної допомоги.

Разом із тим для віднесення заходу підтримки до державної допомоги потрібно встановити, чи є діяльність, на яку спрямовується підтримка, економічною та, відповідно, що така підтримка надається суб'єкту господарювання. Якщо діяльність, на яку спрямовується підтримка, є неекономічною, наприклад, здійснюються публічні повноваження, така підтримка не є державною допомогою.

Враховуючи наведене, встановлення преференційних (пільгових) умов здійснення господарської діяльності державних підприємств та господарських товариств, у статутних капіталах яких частка держави становить 50 і більше відсотків, що полягає в запровадженні (продовженні) мораторію на продаж їхнього майна, *може містити ознаки державної допомоги в разі здійснення ними економічної діяльності*.

У свою чергу, оцінка допустимості державної допомоги здійснюється відповідно до затверджених Кабінетом Міністрів України критеріїв або відповідних актів asquis

Європейського Союзу оцінки допустимості окремих категорій державної допомоги, умови допустимості в яких відрізняються залежно від цілі її надання.

На сьогодні Кабінет Міністрів України затвердив 14 постанов щодо критеріїв оцінки допустимості державної допомоги, розроблених Комітетом, зокрема, для забезпечення розвитку регіонів, підтримки середнього та малого підприємництва, допомоги на працевлаштування окремих категорій працівників та створення нових робочих місць, місцевої інфраструктури. Критерії оцінки допустимості державної допомоги розміщені, зокрема, на офіційному вебсайті Комітету за посиланням <https://amcu.gov.ua/napryami/derzhavna-dopomoga/normativna-baza/kriteriyi-ocinki-dopustimosti-derzhavnoyi-dopomogi>.

Комітету для оцінки допустимості державної допомоги потрібно, зокрема, мати інформацію про ціль надання державної допомоги та діяльність, на яку вона спрямовується; отримувачів державної допомоги; витрати, які покриватимуться державною допомогою; тривалість надання державної допомоги.

Тобто здійснення всебічного та об'єктивного аналізу для віднесення заходів із підтримки за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів до державної допомоги, оцінка її допустимості можливі за умови розгляду Комітетом як Уповноваженим органом з питань державної допомоги повідомлень про нову державну допомогу, подання яких надавачами державної допомоги передбачено статтею 9 Закону.

Проте відповідно до пункту 5<sup>2</sup> розділу 9 «Прикінцеві та перехідні положення» Закону (доповненого згідно із Законом України від 15.03.2022 № 2134-IX; в редакції Закону України від 01.04.2022 № 2175-IX):

під час дії воєнного стану норми статей 6, 7, 9–16 цього Закону та інші норми законодавства, що впливають із зазначених статей цього Закону, не застосовуються;

державна допомога, що надається під час дії воєнного стану, є допустимою державною допомогою для конкуренції;

надавачі державної допомоги звільняються від обов'язку: повідомлення про нову державну допомогу та про пропозиції щодо внесення змін до умов чинної державної допомоги, якщо така державна допомога надається під час дії воєнного стану та протягом одного року після його припинення або скасування; подання інформації про чинну державну допомогу, надану під час дії воєнного стану та протягом одного року після його припинення або скасування.

Отже, незастосування відповідних норм Закону під час дії воєнного стану та звільнення від відповідних обов'язків надавачів державної допомоги під час дії воєнного стану та протягом року після його припинення або скасування, зокрема, унеможливує проведення Комітетом моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання, здійснення контролю за допустимістю такої допомоги, що призводить до реалізації надавачами державної допомоги заходів державної допомоги без дотримання правил у цій сфері та не узгоджується з положеннями Угоди про асоціацію.

Крім цього, розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.03.2024 № 244-р з метою реалізації ініціативи Європейського Союзу «Ukraine Facility», запровадженої Регламентом (ЄС) Європейського Парламенту та Ради (ЄС) від 29.02.2024 № 2024/792, схвалено План України. Одним з індикаторів виконання зазначеного Плану є скасування призупинення дії закону про державну допомогу та відновлення контролю державної допомоги й гармонізація закону про державну допомогу з *acquis* ЄС. Термін виконання для цього кроку – не пізніше III кварталу 2025 року.

Разом із тим державна допомога, яка надається в Україні, має відповідати Угоді про асоціацію, тобто надаватися з урахуванням законодавства у сфері державної допомоги. Це може бути реалізовано виключно під час виконання Комітетом своїх функцій як Уповноваженого органу з питань державної допомоги.

Враховуючи наведене, є потреба в якнайшвидшому відновленні дії Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» у повному обсязі.

Додаток: на 1 арк. в 1 прим.

З повагою

Голова Комітету

Павло КИРИЛЕНКО

# КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

## з питань інтеграції України до Європейського Союзу

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, [www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)

**Голові Антимонопольного  
комітету України  
КИРИЛЕНКУ П.О.**

***Шановний Павле Олександровичу!***

На опрацюванні в Комітеті з питань інтеграції України до Європейського Союзу знаходиться законопроект «Про внесення змін до деяких законів України щодо підвищення ефективності управління державним майном, вдосконалення механізму реалізації арештованого майна та наближення правових стандартів в Україні до європейських стандартів» (реєстр. № 11139 від 01.04.2024 р., н.д. Мовчан О.В., Мотовиловець А.В. та інші).

Запропоновані згаданим законопроектом ініціативи, особливо в частині запровадження (подовження) мораторію на продаж певного майна державних підприємств можуть містити ознаки державної допомоги.

Згідно з положеннями *статті 262 Угоди про асоціацію*, будь-яка допомога, надана Україною або країнами-членами Європейського Союзу з використанням державних ресурсів, що спотворює або загрожує спотворити конкуренцію шляхом надання переваг окремим підприємствам або виробництву окремих товарів, є несумісною з належним функціонуванням цієї Угоди в тій мірі, в якій вона може впливати на торгівлю між Сторонами.

З огляду на зазначене, просимо Вас розглянути вищезгаданий законопроект та направити на адресу Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу, Комітету з питань економічного розвитку та авторам законопроекту експертний висновок (позицію) Антимонопольного комітету України.

**З повагою  
Голова Комітету**

**І.О. КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ**

